

Suda Kaybolmak • Vladimir Tumanov

Gizemli Haritalar Dizisi • Türkçesi: Mine Kazmaoğlu • Çocuk Kitaplar •

Roman • 240 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6, 7

DOĞA ve EVREN • ÇOCUK DÜNYASI • OKUMA KÜLTÜRÜ • ERDEMLER

coğrafya • okyanus • iklim krizi • hava olayları • bilmece • sel • dayanışma • kardeşlik • araştırmak • hayvanlar • yelkenli • arkadaşlık • macera • kaybolmak • lunapark • denizcilik

Matematiği ve coğrafyayı sevdiren fantastik romanlarıyla ünlü **Vladimir Tumanov**, yeni kitabında günümüz dünyasının en önemli ve acil sorunu olan iklim krizine dikkati çekiyor. Yüz binlerce hayranı olan *Haritada Kaybolmak* romanıyla başlayan “Gizemli Haritalar” dizisinin, yine ilk kez Türkçe yayımlanan ikinci kitabında macera devam ediyor. Alt Kardeşler bu kez büyük bir sel felaketinde sürükleniyor, bilmeceler ve ipuçlarıyla ilerleyen soluksuz bir yolculuğa çıkıyor. Buzulların erimesi, okyanusların yükselmesi ve küresel ısınma gibi, dünyanın geleceğini belirleyecek sorunlar üzerine düşündüren romanda, bilginin, araştırma yapmanın, dayanışmanın değeri de vurgulanıyor.

Alt Kardeşler Chris ve Francis, her gün hızla yaşlandıkları inanılmaz yaz macerasından sonra kendilerini, büyük bir fırtınanın ortasında bulurlar. Anne babalarını kurtarmak için şehir merkezine gitseler de, her yeri çoktan sular basmıştır. Çocuklar, terk edilmiş ofis binasında mahsur kalır. Üstelik, gizemli bilmecelerin bulunduğu yeni bir ruloyla! Neyse ki, teknelerden anlayan Mariana da onlara katılır. Yat, fiçi, gondol gibi çeşitli araçlarla selde sürüklenen üçlü, tüm dünyayı yutan suların çekilmesi için bilmeceleri çözme telaşına düşer...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Roman başlarken yazar, Alt Ailesi’ni tanıtmak için nasıl bir tablo çiziyor; bu aşamada Alt Kardeşler ve ailelerine ilişkin neler öğreniyoruz? Anneleri barajın riskli durumu nedeniyle evde kalmalarını söylediği halde Chris ve Francis’in şehir merkezine inme kararı hakkında ne düşünüyorsunuz? Siz bu durumda nasıl davranırdınız?
- 2- Sıcaktan kavrulan kentin üç dört saat sonra sel altında kalıyor olması size neler düşündürüyor? Hava olaylarındaki bu değişim roman için ne kadar abartılmış olabilir?
- 3- İki kardeşin Chagrin’in dükkânındaki tutum ve davranışları hangi kişilik farklılıklarına işaret ediyor? O koşullarda siz hangisinin eğilimini sergilerdiniz?
- 4- Toprak rulosuyla yaşadıkları olumsuz deneyime rağmen, kardeşleri bilinmezlikler ve riskler içeren su rulosunu açmaya iten macera tutkusu ya da merak olabilir mi? Rulodaki harita kendi küçük kentlerinin dışındaki dünya konusunda neden morallerini bozuyor? Harita yerel-küresel kavramlarıyla ilgili neler düşündürüyor?
- 5- Marianna karakteri için neler söylenebilir; en belirgin kişilik özellikleri neler? İlk tanıştıklarında, Del Mar İş Kulesi’nden çıkış sürecindeki davranışları ve becerileri, Alt Kardeşler’le arkadaşlığı için hangi ipuçlarını veriyor?
- 6- *Mandeville Oyuncak Şirketi*’nde buldukları *Yedi Denizler Kitabı*’nın romandaki yeri ne? Yazar bu kitap aracılığıyla okura ne anlatmak istiyor?
- 7- İlk macera *Haritada Kaybolmak*’tan tanıdığımız Hırçın Marvin, Gezgin Tim, Sulugöz Teresa, Mutlu Joel, Bay Empedocles Chagrin bu kez çocuklara nasıl yardım ediyor; hangi durumlarda neler yapıyorlar?
- 8- Marianna’nın ailesinin sıradışı olduğu söylenebilir mi? Nedenleriniz ve örneklerinizle birlikte açıklayın. Ailesinin Marianna’ya kazandırdıkları neler?
- 9- Francis ve Marianna’nın suda karşılaştığı balina köpekbalığıyla siz karşılaşırsanız tepkiniz ne olurdu? Çocuklar neden balina köpekbalığının kendilerine saldırabileceğini düşünmediler?

- 10- Altıncı sorunun yanıtını ararken *Arktika ve Antarktika*'yı ne bakımlardan karşılaştırıyorlar? Bu sorunun yanıtı için irdeledikleri orka ve "besin zinciri" kavramları nedir?
- 11- Francis neden son bilmecenin yanıtının hortum olduğunu düşünüyor; sonra neden vazgeçiyor? Bilmecedeki verilerle çelişenler neler?
- 12- Marianna'nın bu maceradaki yeri için neler söylersiniz? Yazar maceraya sizce neden bir kız karakter eklemiş?
- 13- Bilmeceleri içinizden kimler, okumaya devam etmeden önce çözdü, kimler nasılsa çözümü verilir diye, okumaya devam etti? Yanıtı okumadan bilmecayı çözdüyseniz nasıl bir mantık yürüterek sonuca ulaştınız?
- 14- En kolay çözdüğünüz bilmece hangisi oldu? Romandaki bilmeceleri çözmek, coğrafya bilgisinin dışında başka hangi yetkinlikleri gerektiriyor?
- 15- Chris, Francis ve Marianna'nın bilmeceleri çözmedeki ve zorluklar karşısındaki tutumlarıyla yazar hangi mesajları veriyor? Çocuklar ve çocuk dünyasına dair yetişkinlere ne demek istiyor?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Sunum:** Öğrenciler 7 gruba ayrılın. Her grup romandaki bilmecelerin Marianna Çukuru, Titanik, tsunami, balina köpekbalığı, Sir Francis Drake, kutupayısı, kasırga diye sıralanan yanıtlarından birini üstlensin. Kitaptaki bilgileri internette yapacakları araştırma sonuçlarıyla harmanlayarak bu kavramlarla ilgili kapsamlı tanıtım sunumları hazırlasınlar. Video ve slaytlarla desteklenecek sunumların ortalama 7-8 dakika olması önerilir. Her sunumun sonunda, diğerlerinin konuya katkıda bulunmalarına ya da sorular yöneltmelerine ortam yaratılsın.
- **Oyun:** Fiçinin içinde çaresiz kaldıklarında Marianna ve Francis'in oynadığı son harf oyununu sınıfça deneyin. Herkes, bir öncekinin söylediği deniz, okyanus, göl ya da nehir adının son harfiyle yeni bir isim söylesin. Bulamayan ya da yanlış isim söyleyen elensin. Beş kişi kalana kadar turlar devam ettirilsin. Sona kalanlara "Son Harf Ustası" madalyası verilsin.
- **Resimleme:** Alt Kardeşler ve Marianna'nın yaşadığı maceralarda çok renkli sahneler var. Herkes bunlardan istediği birinin resmini yapsın. Resimleri olayların romandaki sırasına göre yerleştirin. Bu resimler sayesinde hikâyenin resimli özeti oluşturulsun. Bu resimli özeti "Suda Kaybolmak" başlığıyla, okulda uygun bir duvarda ya da dijital bir albümde sergileyin.
- **Tartışma:** İlginç bir yöntemle sunulduğu için, romandaki coğrafya konuları dikkat çekici ve akılda kalıcı. Bu tarz bir yöntemin öğrenciler üzerindeki etkisini ve bilmece çözme yönteminin Alt Kardeşler'in ve Marianna'nın hangi becerilerini geliştirdiğini tartışın. Başka hangi derslerin yaratıcı uygulamalarla ilgi çekici hale getirilebileceğini düşünün. Derslerin işlenme biçimlerini ve yöntemleri kendi deneyimlerinizi de katarak tartışın.
- **Bilmece:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılın. Her grup hikâyedeki bilmecelerin soruluş biçimini şablon olarak bir tarihi olaya uyarlasın. Oluşturulan "Bu hangi olay?" bilmeceleri, kendi aralarında tartışmak üzere gruplara dağıtılsın. Sonuçta 8 dakika içinde doğru yanıt bulan gruplar birinci, 10 dakikada bulanlar ikinci, 10 dakikadan uzun sürede bulanlar üçüncüler olarak iç içe geçmiş üç halka oluşturularak halka dansı yapsın. En içteki birinci sıradakiler bu halka dansını yaratıcı figürlerle yönetsin.
- **Harita:** Alt Kardeşler ve Marianna'nın sudaki maceralarında geçtikleri ve uğradıkları noktaları işaretleyebileceğiniz büyük bir harita oluşturun. Başlangıç noktasından itibaren izledikleri yolun haritasını çıkarın. Böylece Vladimir Tumanov'un bu roman için nasıl bir coğrafi hazırlık yaptığı ortaya çıksın. "Suda Kaybolmak"ın Yol Haritası" başlığını taşıyan bu haritayı pano biçiminde sergileyin.

- **Afiş:** Herkes, iklim krizi konusunda önlem alınmadığı takdirde 50 yıl sonra dünyada oluşabilecek manzaraları hayal ederek, bir afiş tasarlasın. Yazı, grafik, çizim ve objelerin de kullanılabileceği bu tasarımlar, “Tehlike Geliyorum Diyor!” başlığıyla okul içinde ve mümkünse dışında sergilensin.
- **Sosyal Sorumluluk Projesi:** Öğrenciler gruplar halinde çalışarak iklim krizinin anlamını, yaşama etkisini, yarattığı/yaratacağı değişimi, boyutlarını ve insanların konuya yaklaşımını irdelesin. Her grup, iklim krizi konusunda hemen gerçekleştirilebilecek bir önleme projesi hazırlasın. En pratik 3 proje, uygulanması tavsiyesiyle ailelerle, mümkünse yerel yönetimlerle ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla paylaşılsın. Ailelerin konuyla ilgili atacakları adımları denetlemek ve yönlendirmek için 5 kişilik bir komisyon kurulsun. Komisyon her ay denetim sonuçlarını ve iyileştirmeleri kısa sunumlar halinde sınıfa raporlasın.
- **Anket:** Herkes çevresinden en az 4 kişiyle, iklim krizi ve dünyayı bekleyen zorluklar konusunda 4 soruluk bir anket yapsın. “İklim krizi ifadesi size ne anlatıyor?”, “İklim krizine karşı hemen neler yapılmalı?”, “Siz bu konuda neler yapıyorsunuz?”, “Türkiye bu konuda gerekli adımları atıyor mu?” sorularının yanıtlarını sentezleyerek rapor halinde düzenleyin. Sınıfça ulaşılan bu sonuçları okul içinde ve dışında yaygınlaştırın ve farkındalık oluşturulmasına katkıda bulunun.